

Х

Изх.№

ДО
ПРОФ. Д-Р ХРИСТО ХИНКОВ
МИНИСТЪР НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
пл. "Света Неделя" № 5
гр. София 1000

и на e-mail:

vvasiyanova@mh.government.bg

*Относно: Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2009г.
за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти*

УВАЖАЕМИ ПРОФЕСОР ХИНКОВ,

Обръщам се към Вас със становище, във връзка с публикувания на 26.8.2023 г. на Портала за обществени консултации Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти.

Като омбудсман бих искала да отбележа, че липсата и недостига на лекарствени продукти в аптечната мрежа в страната и създадените в тази връзка предпоставки за нарушено право на гражданите на достъп до лекарства, които в немалка част от случаите, както например при инсулиново лечение, са животоподдържащи за тях, без съмнение е сериозен проблем, на който в кратък срок следва да бъде намерено решение. В тази връзка, нееднократно съм отбелязвала необходимостта от задълбочен експертен анализ на причините и обсъждане на мерки, в това число нормативни промени, за предотвратяване на липсата и недостига на лекарствени продукти на българския фармацевтичен пазар и гарантиране правото на гражданите на индивидуално лечение.

Безконтролното предписване и най-вече отпускане на лекарствени продукти за лечение на захарен диабет и употребата им при пациенти извън показанията, посочени в кратката им характеристика (например за редукция на тегло при граждани с наднормено тегло, но без диабет) е сред основните причини за липсата и недостига на лекарствени

продукти за лечение на диабет и мерки за неговото предотвратяване са необходими и даже закъснели.

Също така, безразборният прием на антибиотици и отпускането им без рецепта води както до липсата и недостига им в аптеките, особено през зимния сезон и в условията на епидемия, така и до развитие на антимикробна резистентност, с произтичащите от това неефективност на лечението и заплахата както за здравето на конкретния пациент, както и на общественото здраве.

Бих искала обаче да обърна внимание, че и към момента отпускането както на лекарствени продукти за лечение на диабет, така и на антибиотици, следва да се извършва само след предписването им на рецептурна бланка и в тази връзка да отбележа необходимостта от наличието на ефективен контрол.

С разбиране към необходимостта от приемане на мерки за решаване на посочените проблеми, като обществен защитник съм обезпокоена от възможността, регламентирането на изписване само с електронно предписване на определени групи лекарства, да доведе до нарушени права на пациентите, като ограничи и забави достъпа им до лечение. Това е особено нежелателно при уязвими групи, възрастни хора, хора с увреждания и най-вече деца, при които своевременното започване на антибиотично лечение често е решаващо за овладяване на заболяването и предотвратяването на тежки усложнения.

В тази връзка, бих искала да обърна внимание, че неосигуреният достъп на гражданите до медицинска помощ извън работния график на общопрактикуващите лекари в работните дни и денонощно през почивните и празничните дни, също е сериозен проблем, на който все още не е намерено цялостно решение. Нерядко в малки и отдалечени населени места, в които няма разкрити дежурни кабинети и общопрактикуващите лекари са обявили, че само ще осигуряват денонощното обслужване на пациентите, но на практика не го правят, гражданите са принудени да търсят медицинска помощ от други лекари и фелдшери, на които имат доверие, както и от екипите за спешна помощ.

Следва да се има предвид и че има правоспособни и практикуващи професията лекари и лекари по дентална медицина, който нямат договор с Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) и/или не разполагат с необходимата техника и технически познания за работа с електронната система, като необходимостта предписването на антибиотици да става само по електронен път ще наруши техни права и най-вече права на пациентите им, в това число деца. Липсата на инфраструктура и гарантирана интернет връзка на територията на цялата страна също са сред възможните причини за непредписване или отложено във времето предписване на антибиотици.

Оказването на дентална помощ от лекари по дентална медицина, неработещи по договор с НЗОК и/или не разполагащи с необходимия хардуер и софтуер за предписване на електронни рецепти, също е сред възможните причини за нарушено право на пациентите на своевременен достъп до антибактериални лекарствени продукти за системна употреба.

Липсата на аптеки в малки и отдалечени места също е повод за безпокойство и причина за случаи на нарушени права на гражданите на достъп до лечение. Същевременно, все още има малки аптеки, които е възможно да срещнат сериозни затруднения при осигуряването на техническа възможност за отпускане на предписани с електронни рецепти лекарствени продукти.

Не на последно място, следва да се отбележи слабият интерес към момента към мобилно приложение за издаване на електронни рецепти от лекари, членуващи в Българския лекарски съюз, за регистрацията в което е необходимо лекарят да разполага с електронен подпис, а за ползването му – наличие на стабилна интернет връзка. Предписването на лекарства чрез приложението също би било невъзможно в посочените по-горе случаи, в това число за лекари от екипите за спешна помощ, посетили дома на пациентите.

Необходимо е също да се има предвид и нежеланието на някои лекари да се регистрират и ползват мобилното приложение, както и посочената по-горе липса на технически познания да работят с него.

Като омбудсман смятам, че непредписването или забавянето на преписването на антибиотична терапия, независимо от причините, ще наруши правата на пациентите и своевременния им достъп до посочената група лекарствени продукти, които често, особено при деца, са решаващи за успешно провеждане на лечението.

Във връзка с изложеното, бих искала да обърна внимание върху необходимостта и да препоръчам задълбочено разглеждане на описаните проблеми и обсъждане на мерки за тяхното решаване, например за регламентиране на изключения и осигуряване на алтернативна възможност за предписване и отпускане на лекарствени продукти в посочените по-горе случаи, като същевременно бъде осигурен и ефективен контрол.

Бих искала да изразя надежда, че правото на гражданите от цялата страна, в това число и най-вече на децата, на своевременен и гарантиран достъп до антибактериални лекарствени продукти за системна употреба, отпускани по лекарско предписание, ще бъде гарантирано и няма да се допусне забавяне на лечението с произтичащите от това нарушени права на пациентите и рискове за тяхното здраве.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**